

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Bc. Michaela VOCETKOVÁ

Obor: ČJ – SPG 20

**Název práce v českém jazyce: Reflexe prekonceptu podmětu ve výuce
v 6. ročníku ZŠ**

**Název práce v anglickém jazyce: Reflection of the Subject Preconception
in Studying Process in 6th Grade
of Elementary School**

Vedoucí práce: PhDr. Eliška Doležalová, Ph.D.

Oponent práce: doc. PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

Typ posudku: vedoucí práce

1 - HODNOCENÍ OBSAHU PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
1.1	Adekvátnost stanovených cílů a volba metodologie	B
1.2	Relativní úplnost zpracované sekundární literatury	B
1.3	Porozumění zdrojům a schopnost pracovat s nimi	B
1.4	Volba vhodné techniky zpracování materiálu a její zvládnutí	C
1.5	Interpretace výsledků	C
1.6	Struktura práce, vyváženost jednotlivých částí	B
1.7	Logičnost výkladu	B
1.8	Přínos práce, dosažení cílů a validita závěrů	C

Slovní komentář:

Předkládaná diplomová práce se zabývá tématem z didaktického pohledu velmi podnětným – reflexí prekonceptu podmětu u žáků 6. ročníku základní školy.

S politováním musím konstatovat, že jsem jako vedoucí práce neměla možnost ovlivnit její podobu, neboť diplomantka z osobních (resp. časových) důvodů odevzdala práci bez konzultace. Na druhou stranu je třeba ocenit diplomantčinu schopnost zpracovat téma samostatně, třebaže to mělo vliv na výslednou podobu práce.

Práce je promyšlená, převážně logicky strukturovaná a s výjimkou kap. 2 (*Problematika podmětu*) obsahově vyvážená.

V první kapitole postrádám jasné vymezení termínu prekoncept a užití adekvátní odborné literatury. V praktické části se tato absence projevuje tím, že výzkumný nástroj je sestaven zajímavě, ale jen velmi málo nám prozradí o prekonceptu podmětu u žáků, což je velká škoda. Dále se zde

vyskytují podkapitoly, které jsou zpracovány pouze na základě jednoho odborného zdroje (např. s. 17–20).

Druhá kapitola je oproti ostatním zpracována velmi podrobně, aniž by bylo zřejmé, jak tento zevrubně pojatý výklad souvisí s cíli práce. Pokud jde v této kapitole o logičnost výkladu, není vhodné vymezovat určité jevy nejprve dle Grepla a Karlíka a teprve posléze podle dle Gebauera (s. 25).

Třetí kapitola se zaměřuje na didaktické zpracování podmětu v učebnicích a v RVP ZV, což ovšem z názvu podkapitol není zcela patrné (*Východiska podmětu na 1. stupni ZŠ; Podmět v RVP ZV a jeho ukotvení na 2. stupni ZŠ*) – uvedené pojmenování podkapitol není výstižné a je formulačně problematické. Logičnost výkladu je v této kapitole problematická.

Výhradu mám k využití zdrojů – uvedené zdroje jsou vzhledem k tématu DP nedostatečné. Chybí zejména relevantní práce týkající se tématu zjišťování prekonceptu či konstruktivismu obecně a také některé didaktické práce (např. BABUŠOVÁ, G. (2015): Prekoncept a koncept věty. *Nová čeština doma a ve světě*. Praha: Filozofická fakulta UK v Praze, 2015(2); HÁJKOVÁ, E. a kol. (2012): *Čeština ve škole 21. století – I: přístupy – témata – zdroje (kritická analýza)*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta; HÁJKOVÁ, E. a kol. (2012): *Čeština ve škole 21. století – II. Úvodní studie*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy; HÁJKOVÁ, E. a kol. (2013): *Čeština ve škole 21. století – III. Jazykové jevy v dětských prekonceptech*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy; HÁJKOVÁ, E. a kol. (2014): *Čeština ve škole 21. století – IV. Výzkum edukačních podmínek jazykových jevů*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy; CHVÁL, M. – ŠMEJKALOVÁ, M. (2018): Řešení úloh z české syntaxe žáky 4.–9. ročníků základních škol. *Studia paedagogica*. ŠTĚPÁNÍK, S. – Hájková, E. – Eliášková, K. – Liptáková, L. – Szymańska, M. (2020): Školní výpravy do krajiny češtiny. Plzeň: Fraus; ŠTĚPÁNÍK, S. (2020): *Výuka češtiny mezi tradicí a inovací*. Praha: Academia.)

V praktické části považují za problematické vymezení cílů. Co znamená, že „žáci dokáží pracovat s několikanásobným podmětem“? Co znamená „zda žáci vnímají podmět jako hlavního nositele větné členské funkce ve větě“? V metodologii opět chybí relevantní literatura.

V obecné rovině oceňují volbu metod – nástroj formou úloh a polostrukturovaný rozhovor. Výzkumný vzorek ovšem není dostatečně charakterizován, vyskytuje se zde řada nejasností, nabízí se tudíž řada otázek... Kladně hodnotím pilotáž výzkumu.

Výsledky výzkumného šetření jsou prezentovány přehledně s pomocí grafů. Zjištění jsou velmi zajímavá, avšak o prekonceptu podmětu nám toho příliš neříkají. Pokud jde o četnost slovních druhů v pozici podmětu, z didaktického hlediska jsou uvedená zjištění velmi podnětná. Je ale třeba si dát pozor na hodnocení některých jevů, zvláště pokud jde o „správnost“. Bez kontextu a jasného zadání nelze v první úloze hodnotit jako chybné užití adverbia.

Interpretace výzkumných zjištění je zavádějící, neboť výzkumný nástroj vedl jen částečně ke stanoveným cílům (a to jen k některým).

Za největší přínos práce považují sebraný materiál, který má značný potenciál, avšak nebyl dostatečně a vhodně vytěžen.

K slabším stránkám práce patří její jazyková úroveň – kromě několika gramatických, interpunkčních či ryze grafických chyb (např. s. 7, 8, 101) jde především o stylizaci. Nevhodně vystavěné jazykové konstrukce způsobují nejasnost či nesrozumitelnost, někdy i zavádějící tvrzení. Častá je také záměna výrazů „jaký“ a „který“ (př. s. 46, 49, 67), záměna spojovníku a pomlčky, zřídka se vyskytují chyby v citacích (př. s 107).

Navzdory všem výše uvedeným připomínkám považují práci za dobrou a přijatelnou.

2 - HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
2.1	Adekvátnost horizontálního členění textu	B
2.2	Funkčnost odkazů a poznámkového aparátu	A

2.3	Dodržení citační normy	A
2.4	Dodržení stylové normy	C
2.5	Dodržení morfologické normy a pravopisné kodifikace	B

3 - SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Předložená práce splňuje požadavky kladené na daný typ závěrečné kvalifikační práce v oboru *Učitelství českého jazyka pro 2. stupeň základní školy a střední školy*.

Práce je v souladu se zásadami citační etiky.

Práci doporučuji k obhajobě.

4 - OTÁZKY A NÁMĚTY PRO OBHAJOBU

4.1	Na s. 8 uvádíte jako hlavní cíl práce: „zjistit, zda žáci vnímají podmět jako hlavního nositele významu věty a dokáží s ním pracovat...“. Objasněte prosím toto tvrzení na základě relevantní odborné literatury a zároveň objasněte cíl své práce (v úvodu, metodologii a v závěru je pokaždé formulován jinak). Proč by žáci měli podmět chápat jako „nejdůležitější větný člen“?
4.2	Definujte prekoncept a uveďte, v čem spočívají limity Vašeho výzkumného nástroje pro zjištění prekonceptu podmětu.
4.3	Objasněte prosím tvrzení ze s. 101: „Pokud se jednalo o substantivum nebo pronomen nebyl zjištěn problém, ale u ostatních slovních druhů nebyla zjištěna taková úspěšnost v užívání, což potvrzuje i Gebauerova mluvnice v rámci užívání substantiv a pronomen z hlediska nejčtetnějšího využívání do pozice podmětu“.

Datum: 30. 8. 2024

Podpis: Doležalová